

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmae Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De fide prout fides idem est quod fidelitas. Pars XVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

quandoque seruare quodcumque iurauit. Vnde sequitur, vt non sub iudicio decidatis, scilicet à libertate vestra per obligationem. ¶ Quarto potest intelligi, q̄ affectio siue voluntas iurandi prohibeatur. Vnde non dicit, Non iuretis: sed, nolite iurare: nequitur ex hoc, q̄ iurare sit mortale sicut ex illo verbo domini. Mat. 23. Patrē nolite vocare vobis super terrā, nō sequitur quod mortaliter peccet qui aliquē patrē vocat super terrā. Voluntati ergo iuramentū prohibetur ibi. Sed duplex est vtilitariū. Quoddā quod est purē volūtariū, & quoddā q̄ habet aliquid cogit exteri⁹, licet nō sufficiens: & primū hic prohibetur, secūdū nō. Verbum verò Aug. dicendū est, q̄ sicuti transire mare nunquam est securū, & tamē quandoque est necessārium, & quandoque sine naufragio aliquis illud transit: sic iuratio nūquam est securū, tamē quādoque est necessāria, & quādoque sine peccato iuratur.

De fide, prout fides idem est quod fidelitas. PARS XVI.

Est etiā Fides virtus, qua promissa cōplentur. Vnde Isid. lib. Etymol. Fidelis dicitur quis, pro eo, quod fit ab eo illud quod dicit vel promittit bonū. Et sicut veritas seruat hominem ne aliquem fallat in verbis: sic fides seruat hominem ne aliquem fallat in factis. Fides tamē quādoque largē sumitur: & sic ad illud pertinet seruare hominem ne fallat alium verbo vel facto, & sic sumit Aug. fidem in lib. de doct. Christi, dicens: Nemo mentitur in eo quod mētitur seruat fidē. Homo fidelis cōfidentem de se non fallit. Fides prout est virtus theologica, est virtus qua res bona credimus. Fides verò prout hic de ea loquimur, est virtus cui bona nōstra in præsenti credimus. Ad hāc virtutem monemur Apo. 2. Esto, inquit, fidelis vsque ad mortē, & dabo tibi coronam vitæ. Hæc virtus multum cōmendabilis est. Pro. 23. Vir fidelis multū laudabitur. De hāc cōmendatur Abraham Eccl. 44. Abraham, inquit, in tentatione inuentus est fidelis. Itē Moyses. Numer. 12. Moyses inquit Deus, in omni domo mea fidelissimus est. Et Dauid 1. Reg. 22. Quis in omnibus seruis tuis sicut Dauid fidelis? Fidei virtus est valde rara & valde chara. Pro. 22. Virū fidelē quis inueniet? 1. ad Cor. 4. queritur inter dispensationes vt fidelis quis inueniatur: queritur, inquā, & vix inuenitur in primitiua ecclesia inter duodecim apostolos inuentus est vnus infidelis, & alij fideles fuerunt. Hodie vndecim inueniuntur infideles, quādo vnus inuenitur fidelis. Huic virtuti cōmittit dominus bonorum suorum dispensationē. Matt. 24. Quis putas est fidelis seruus & prudēs, quē cōstituit dominus super familiā suā, vt det illis cibū in tempore? Itē huic virtuti dat dominus augmentum gratiæ. I. pore stat minus g. pra mul. dum q. Amico fi. mentū v. bi seruu. eū. Specia. fidelis fa. quā mitt. frigus ni. gus niuis. mittitur. line in p. tio. Prou. in die ang. vulgaritē. ergo num. occasio e. tū affligi. tudine n. qui mori. alij in qu. strina Cl. arcanum. seuelat a. 27. Qui d. aduersis. paupertat. tionis ill. sibi com. tas verò. ¶ Primus. vt ea stu. lueri qua. na sibi co. mico ei. Inc. 16. F. illius. & fit hæc d.

gratia. Luc. 19. Euge serue bone, q̄a in modico fuisti fidelis, eris
 potestate habens supra decē ciuitates. Idem huic virtuti dat do-
 minus gloriā suam. Mar. 25. Quia super pauca fuisti fidelis, su-
 pra multa te cōstituiam: intra in gaudiū domini tui. ¶ Et notā-
 dum quōd fides specialiter commēdabilis est in amico. Eccl. 6.
 Amico fideli nulla est cōparatio. In eodē. Amic⁹ fidelis medica-
 mentū vitæ. Itē valde cōmēdabilis est in seruo. Eccl. 33. Si est ti-
 bi seruus fidelis, sit tibi quasi anima tua, quasi fratrem sic tracta
 eū. Specialiter etiā cōmēdabilis est in nuntio. Prou. 13. Legatus
 fidelis sanitas. Ecōtrario legatus infidelis pestilētia est terræ ad
 quā mittitur: malo enim exēplo multos corrumpit. Prou. Sicut
 frigus niuis in die messis: ita legatus fidelis ei qui misit eū. Fri-
 gus niuis in die messis refrigerat, & legat⁹ si fidelis sit ei à quo
 mittitur, quasi quoddam refrigeriū est: à cura enim & sollicitu-
 dine in parte eū liberat. Econtrario vero dicitur de infideli nū-
 tio. Prou. 25. Dens putridus & pes lassus qui sperat super infideli
 in die angustie. Dens putridus ori graue dolorem ingerit. Vnde
 vulgariter dicitur, quōd nō est dolor sicut dolor dēris. Infidelis
 ergo nuntius est ei qui in eo sperat, vt dens putridus, quia est
 occasio ei magni doloris. Est etiā vt pes lassus. Sicut enim mul-
 tū affigitur qui desiderat peruenire ad locū aliquē, & præ lassitu-
 dine nō potest: sic affigitur ille qui expectat nuntiiū infidelē,
 qui morā nimiam facit. ¶ Et notādum quōd aliquis fidem debet
 alij in quatuor. Primo, vt eum verbo nō fallat. Aug. in li. de dō-
 ctina Christiana: Omnis qui mentitur, iniquē facit. Secundo vt
 arcana eius non denudet. Prou. 11. Qui ambulat fraudulentē,
 reuelat arcana: qui autē fidelis est, celat amici cōmissum. Eccl.
 17. Qui denudat arcana amici, fidē perdit. ¶ Tertio in hoc vt in
 aduersis eum non deserat. Eccl. 22. Fidē posside eum amico in
 paupertate illius, vt & in bonis illius lateris. In tēpore tribula-
 tionis illius permāne illi fidelis. ¶ Quarto, in hoc vt in donorū
 sibi commissorū administrationem fideliter se habeat. ¶ Fidelis
 tas verō quantum ad bona cōmissa in quinque attenditur.
 ¶ Primum est, vt ipse bona sibi cōmissa non dissipet. ¶ Secundū,
 vt ea studiosē multiplicet. ¶ Tertium, vt eū qui tradidit, parte
 meri quæ ad eum pertinet nō defraudet. ¶ Quartum est, vt bo-
 na sibi cōmissa, proditoriose sua nō faciat. ¶ Quintum est, vt ini-
 mico eius qui sibi ea cōmisit illa nō tradat. De primo legitur
 Luc. 16. Hic diffamatus est apud ipsum, eō quōd dissipasset bona
 illius. & Esa. 14. Tu tertā tuam disperdidisti. ¶ Tripliciter autē
 fit hæc dissipatio. ¶ Primo, quando aliquis vitam suam quā de-
 buit

buit ei pendere ad honorem Dei & utilitatē animæ suæ, expendit in Dei cōsumeliā & damnationem animæ suæ, cōsumendo eam in seruitio diaboli. Prou. 5. Non des alienis honorē tuū & annos tuos crudeli. Item intellige de his qui res suas in seruitio diaboli expēdunt, seruos diaboli instantissimē inuitantes, filios verò Dei durissimos se exhibentes. ¶ Secundo, quando quis desistit ab opere incepto ante consummationem. Prou. Qui mollis est, dissolutus est in opere suo, frater est sua opera dissipantis. Mollis & qui cedit duris. Dissolutus est qui nullo amore ad opus bonum ligatus est, & talis reputatur dissipans operū suorū. ¶ Tertio, quādo aliquis quod ædificat verbo destruit exēplo. Eccl. 33. Vnus ædificans & vnus destruens: quid proderit illis nisi labor? Circa secundum notandum quod circa multiplicationem triplex potest esse infidelitas. ¶ Prima est, cū pecunia Domini absconditur. vnde Matt. 25. reprehēditur seruus malus & piger, qui pecuniam domini sui abscondit. ¶ Secunda est, cū pecunia domini in mercibus quæ minoris lucri sunt ponitur. Hæc infidelitas est in illis qui legem domini per quam lucra animas possent contēnunt, & physicā vel leges per quas temporalia lucrātur addiscunt. Nunquid infidelis esset nūtius alicuius mercatoris, qui domino suo emere posset scarlatā eodē pretio quo emit burellū, si eam non emeret? ¶ Tertia infidelitas est in eis qui merces domini vendunt vbi minus vēdebiles sunt. Sic accidit in eis qui Parisiis docēt, vbi doctrina eorū vix audiretur & alibi nolūt docere, vbi doctrina eorū chara haberetur. ¶ Circa tertium notandum quod lucrum bonorū operum in tres partes diuiditur. ¶ Prima pars est gloria quæ ad Deū pertinet, vnde illud apostoli, Soli Deo honor & gloria. ¶ Secunda pars est exemplum bonū quod pertinet ad proximū. Vnde Matth. 5. Sic lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona & glorificent patrem vestrum qui in caelis est. ¶ Tertia pars est utilitas mercedis, quæ pertinet ad Deum, qui opera bona facit. Deū ergo defraudat parte sua lucri, qui gloria quærit de bonis operibus quæ agit. Ber. Fidelis te vera famulus es, si de multa gloria domini tui, & si non exeunte à te, ramentum transeunte per te, nihil manibus tuis adhaerere cōingat. ¶ Circa quartum verò notandum quod illi qui bona sibi cōmissa profertiose sua faciunt, quum infideliter se habeant in paucis, ipsi constituentur super multa. vnde Luc. 6. Si in alieno fideles non fuistis, quod vestrū est quis dabit vobis? Alenum vocat bonum transitorium, nostrū verò æternum. Et ibidem: Qui fidelis est in minimo, & in maiori fidelis est. Et qui in modico iniquus

in maiori iniquus est. ¶ Circa quintum notandum quòd velut castrum nostræ bonæ fidei commissum est corpus nostrum vel anima nostra. Vulgariter dicitur quod bonum castrum custodit qui corpus suum custodit. Sed melius castrum custodit qui animam suam custodit. Hoc castrum corporis diabolus sibi quærere reddi, quando peccata spiritualia suggerit. Castrum verò animæ sibi quærere reddi, quando peccata spiritualia suggerit: quando verò nos suggestioni eius cõsentimus, castrum nobis à Deo commissum hosti eius aequam proditores tradimus. Et valde infideles sumus, præcipuè si non præmittamus nuntium ad dominum nostrum pro succursu, cum ipse possit nobis subuenire, & etiã velit. Non enim vult exhæredari. i. ad Cor. 10. Fidelis est Deus qui non patietur vos tentari supra id quod potestis. Nuntius qui ad Deum mittendus est in tentatione, est oratio. Vnde super illud Psal. Intret in conspectu tuo oratio mea, dicit gl. Magna virtus orationis ostenditur, quæ quasi quædam persona ad Deum intrat, & illuc mādatur peragitur quòd caro peruenire nequit. Inexcusabilis est qui prius castrum suum reddit, quàm pro succursu miserit, vel qui nō expectat succursum pro quo misit.

Tractatus V I. tertiæ partis principalis unum continens capitulum, est de diuisione Virtutum cardinalium, secundum Macrobius.

Mltimo de quatuor Virtutibus cardinalibus ponenda est diuisio, quam ponit Macrobius his verbis: Qui estimant nullis nisi philosophantibus inesse virtutes, virtutum officia sic dispensant. Prudentiæ dicunt esse mundum istum, & omnia quæ in mundo sunt diuinorum contemplatione despiciere: omnemque animi cogitationem in sola diuina dirigere. Temperantiæ omnia relinquere in quantum natura patitur quæ corporis vsus requirit. Fortitudinis, non terrent animam à corpore quodammodo ductu philosophiæ recedentē: nec altitudinē perfectè ad superna ascensionis horrere. Iustitiæ, ad vnam sibi propositi huius cõsentire viam vniuscuiusque virtutis obsequium. Atque ita fit vt secundum hoc tam rigida diffinitionis abruptū, rerū publicarū rectores beati esse nō possint. ¶ Sed proinus gradus virtutum sic dirigit: Quatuor, ait, sunt quaternarum genera virtutū. Ex his primò politicæ vocantur. Secundæ, purgatoriæ. Tertiæ, animi iam purgati. Quarta exemplares, & sunt politicæ hominis, quia sociale animale est. His boni viri reipublice cõsulūt, vrbes tuentur, his parentes venerantur,